

MANNLEGT SJÓNARMÍÐ

Life Magazine © Time Inc.

Ljósmyndir Margaret Bourke White

KJARVALSSTAÐIR

22. febrúar - 10. mars 1985

LJÓSMYNDASAFNIÐ MENNINGARSTOFNUN BANDARÍKJANNA KJARVALSSTAÐIR

UM SÝNINGUNA

Bandaríski ljósmyndarinn Margaret Bourke-White (1904-1971) vakti fyrst á sér athygli á þriðja áratugnum fyrir afar sérstæðar myndir úr bandaríska þungaiðnaðinum, en mesta frægð hefur hún hlotið fyrir fjölda mynda sem reynst hafa hinar markverðustu heimildir um sögulegustu tímabil aldarinnar. Þá er þess að geta, að Margaret Bourke-White starfaði við hið þekktu tímarit Life frá stofnun þess og tók hún m.a. fyrstu myndina sem var á forsiðu tímaritsins.

Sýningin „Mannlegt sjómarmið“, sem valin er úr um það bil 20.000 myndum eftir Bourke-White, skiptist í eftirtalda þætti:

Heimildarmyndir teknar í Sovétríkjunum 1930-1932 og 1941, sem sýna iðnvæðinguna miklu sem hrundið var af stað fyrir tilstilli fimm ára áætlunar Stalíns.

Myndir frá 1936 úr Suðurríkjum Bandaríkjanna, sem túlka glögglega þá miklu örbirgð sem þá ríkti þar.

Árið 1938 dvaldist Bourke-White um skeið í Tékkóslóvakíu og tók eftirminnilegar myndir af stoltum, frjálsum Tékkum. Nokkrum mánuðum seinna grúfði skuggi nasismans sig yfir Tékkóslóvakíu.

Á stríðsárunum síðari náði hún að festa á filmu magnþrungna atburði, enda var hún jafnan stödd þar sem þungamiðja stríðsins var hverju sinni. Myndirnar frá Ítalíu, Sovétríkjunum og ekki síst frá Þýskalandi eftir uppgjöf nasista eru óviðjafnanlegar og sýna óhugnað stríðsins frá mörgum sjónarhornum.

Á Indlandi tók Bourke-White myndir á árunum 1946-1948 og eru þekktastar af þeim myndir af Mahatma Gandhi, en Gandhi áritaði eina þeirra fyrir ljósmyndarann hinn 29. janúar 1948, aðeins nokkrum klukkustundum áður en hann var ráðinn af dögum.

Árið 1950 fór Margaret Bourke-White á vegum tímaritsins Life til Suður-Afríku og tók þar myndir sem eru gagnmerkar heimildir um kjör blökkumanna þar.

Í Kóreu fylgdist hún með stríðinu 1952, en það var í síðasta sinn sem hún myndaði ógnir þær sem styrjaldir hafa í för með sér.

Auk þess eru á sýningunni á Kjarvalsstöðum fjölmargar myndir sem teknar voru í Bandaríkjunum á árunum 1934-1954.

— o — O — o —

Sýning þessi á ljósmyndum Margaret Bourke-White mun fara víða. Hingað til Reykjavíkur kemur hún eftir að hafa verið í Búkaress, Stokk-hólmi, Bonn, Stuttgart, Berlín, Valetta og Moskvu.

Að uppsetningu á sýningunni hér standa Ljósmyndasafnið, Menning-arstofnun Bandaríkjanna og Kjarvalsstaðir.

MYNDASKRÁ

Sovétríkin (1930-1933, 1941)

- 1 Úr spunaverksmiðju, 1930
- 2 Járnsteypa, 1930
- 3 Stúlka við vinnu, 1930
- 4 Úr raforkuveri, 1930
- 5 Drengur með hamar, 1931
- 6 Smiðaverkstæði, 1931
- 7 Kona í glerverksmiðju, 1931
- 8 Félagi Milhail, múrari, 1931
- 9 Barnaheimili í bílaverksmiðju, 1931
- 10 Þorpsskólinn, 1932
- 11 Ekaterina Dzhugashvili, móðir Stalíns, 1932
- 12 Styttu af Stalín, 1941

Suðurríki Bandaríkjanna (1936)

- 13 Marion Junction, Alabama
- 14 Sweetfern, Arkansas
- 15 Fangar í Hood, Georgíu
- 16 Andlit frá Georgíu
- 17 Svertinginn Matthews í Georgíu
- 18 Móðir og barn í Okefenokee Swamp, Georgíu
- 19 Frá Austur-Felíciana í Louisiana
- 20 Frá St. Tammany í Louisiana
- 21 Frá Yazoo City, Mississippí
- 22 Frá Exminster í Suður-Karólínu
- 23 Á veröndinni

Tékkóslóvakía (1938)

- 24 Bændakonur í Karpatafjöllum
- 25 Katerína Krizanová
- 26 Sígaunamóðir
- 27 Sieg heil!
- 28 Á flóttu frá Vín

- 29 Skóli í Úkraínu
- 30 Nemar í Talmúðfræðum
- 31 Vor í Úkraínu
- 32 Gamall maður og útsæði hans
- 33 Heimili í Karpatafjöllum
- 34 Heimavinna í Súdetahéruðunum
- 35 Frjálsborinn Tékki

Ítalía (1943)

- 36 Heimili móður og barns í helli í Napólí
- 37 Fólki í helli
- 38 Faðir með barn sitt á herðunum

Þýskaland (1945)

- 39 Þýskir skóladrengir
- 40 Heimili hans er Buchenwald ...
- 41 Á bakvið dómkirkjuna í Köln ...
- 42 Bandarískir hermenn við messu í Kölnardómkirkju
- 43 Í návist dauðans í Buchenwald
- 44 Tveir drengir í Schweinfurt ...
- 45 Sjúkraskýli í Buchenwald
- 46 Úr fangabúðunum í Buchenwald
- 47 Og líkin hlóðust upp ...
- 48 Þjóðverjarnir sögðu: „Við vissum það ekki ...“
- 49 Embættismaður Leipzig-borgar gaf fjölskyldu sinni eitur
- 50 Hann fann líka vin sinn
- 51 fering í Höchst
- 52 Ég var ekki ábyrgur! Það voru aðrir!
- 53 Hópur drengja í Buchenwald. Betra líf framundan

Indland (1946-48)

- 54 Regntíminn brást í ár, 1946
- 55 Við spunahljólið, 1946
- 56 Lesið í Kóraninum, Dehli, 1946
- 57 Gandhi við spunahljólið sitt, 1946
- 58 Gandhi við blaðalestur, 1946
- 59 Nagendrenath Mukhopadhyay 1946
- 60 Nefnd þorpsbúa, 1946
- 61 Aldurinn færast yfir Mahatma, 1946
- 62 Syrgjandi kona, 1946
- 63 Við vatn ódauðleikans, 1946
- 64 Skynsamur stúlkur: Nemendur í skóla Múhameðstrúarmanna í Karachi, 1946
- 65 Brahmadrengrir, 1946
- 66 Of veikburða ..., 1946
- 67 Siikafjölskylda, 1947
- 68 Fólksflutningarnir miklu, 1947
Á leiðinni frá Lyallpur til Austur-Pakistan
- 69 Flóttamannabúðir í Múhameðstrúarmanna í Dehli, 1947
- 70 Huggunarrík orð í Pakistan, 1947
- 71 Bálför Gandhis, 1948
- 72 Líkfylgd Gandhis, 1948

Suður-Afrika (1950)

- 73 Dans námamanna
- 74 Börn að leik
- 75 Herero-konur í Suðvestur-Afríku
- 76 Gullgrafarar nr. 1139 og 5122
- 77 Tembu-ættflokkurinn
- 78 Vökvun í smáum stíl

- 79 Fangelsi í Suður-Afríku
- 80 Trúarlegur dans
- 81 Fátækrahverfi

Kórea (1952)

- 82 Sveitakona í Kóreu með hrísgrjónauppskeruna
- 83 Bænagjörð
- 84 Þrjár grátandi konur
- 85 Fórnlömb stríðsins
- 86 Churl Jin hittir son sinn
- 87 Kveðjustund
- 88 Drengur (hermaður) með ríffil
- 89 Churl Jin og móðir hans

Norður-Ameríka (1934-1954)

- 90 Bónði, 1934
- 91 Dauði í dagrenningu, 1934
- 92 Tvö sofandi börn, 1934
- 93 Indíanabarn, 1934
- 94 Svo uppsker sem sáir
- 95 Ungur maður með flauelshúfu
- 96 Bændafjölskylda, 1934-35
- 97 Kona og barn, 1934-35
- 98 Kveikt á lampa, 1934-35
- 99 Á faraldsfæti, 1935
- 100 Barinn í Fort Peck, 1936
- 101 X barinn, 1936
- 102 Kvinnaklúbbur, 1937
- 103 Eftir flóðin í Louisville, 1937
- 104 Barn og fuglar, um 1937
- 105 Kanadískur timburverka- maður, 1937
- 106 Gamall maður við spegil, 1937
- 107 Soso, Mississippi, 1940
- 108 Suðurríkin:
George Washington mennta- skólinn í Carver, 1949
- 109 Uppblástur, 1954

Ljósmyndir Margaret Bourke-White á Kjarvalsstöðum

22. febrúar- 10.mars 1985

Á Kjarvalsstöðum stendur nú yfir sýning á myndum hins kunna bandaríska ljósmyndara Margaret Bourke-White (1904-1971). Bourke-White vakti fyrst á sér athygli á þriðja áratugnum fyrir afar sérstæðar myndir úr bandaríska þungaiðnaðinum, en mesta frægð hefur hún hlotið fyrir fjölda mynda sem reynst hafa hinar markverðustu heimildir um sögulegustu tímabil aldarinnar. Þá er þess að geta, að Margaret Bourke-White starfaði við hið þekhta tímarit Life frá stofnun þess og tók hún m.a. fyrstu myndina sem var á forsíðu tímaritsins.

Sýningin, sem valin er úr um það bil 20.000 myndum eftir Bourke-White, skiptist í eftirtalda þætti:

Heimildamyndir teknar í Sovétríkjunum 1930-1932 og 1941, sem sýna iðnvæðinguna miklu sem hrundið var af stað fyrir tilstilli fimm ára áætlunar Stalíns.

Myndir frá 1936 úr Suðurríkjum Bandaríkjanna, sem túlka glögglega þá miklu örbirgð sem þá ríkti þar.

Árið 1938 dvaldist Bourke-White um skeið í Tékkóslóvakíu og tók eftirminnilegar myndir af stoltum, frjálsum Tékkum. Nokkrum mánuðum seinna grúfði skuggi nasismans sig yfir Tékkóslóvakíu.

Á stríðsárunum síðari náði hún að festa á filmu magnþrungna atburði, enda var hún jafnan stödd þar sem þungamiðja stríðsins var hverju sinni. Myndirnar frá Ítalíu, Sovétríkjunum og ekki síst frá Þýskalandi eftir uppgjöf nasista eru óviðjafnanlegar og sýna óhugnað stríðsins frá mörgum sjónarhornum.

Á Indlandi tók Bourke-White myndir á árunum 1946-1948 og eru þekktastar af þeim myndir af Mahatma Gandhi, en Gandhi áritaði eina þeirra fyrir ljósmyndarann hinn 29. janúar 1948, aðeins nokkrum klukkustundum áður en hann var ráðinn af dögum.

Árið 1950 fór Margaret Bourke-White á vegum tímaritsins Life til Suður-Afríku og tók þar myndir sem eru gagnmerkar heimildir um kjör blökkumanna þar.

Í Kóreu fylgdist hún með stríðinu 1952, en það var í síðasta sinn sem hún myndaði ógnir þær sem styrjaldir hafa í för með sér.

Auk þess eru á sýningunni á Kjarvalsstöðum fjölmargar myndir sem teknar voru í Bandaríkjunum á árunum 1934-1954.

Sýning þessi á ljósmyndum Margaret Bourke-White mun fara víða. Hingað til Reykjavíkur kemur hún eftir að hafa verið í Búkarest, Stokkhólmi, Bonn, Stuttgart, Berlín, Valetta og Moskvu.

Að uppsetningu á sýningunni hér standa Ljósmyndasafnið, Menningarstofnun Bandaríkjanna og Kjarvalsstaðir.